

8.4. Biometaani valdkonna regulatsioon

Täitmaks Eesti transpordisektori dekarboniseerimise eesmäärke, on riigil plaanis arendada biometaaniturgu ja luua selle jaoks vajalikud tingimused. Biometaanituru arengut soodustavad järgnevad seadused, määrused ja arengukavad.

Biometaani tootmise ja tarbimise tõendamist päritolutunnistuste kaudu reguleerib **energiamajanduse korralduse seadus** ning seaduse alusel kehtestatud määrus „**Päritolutunnistuse väljastamise, võõrandamise ja kustutamise korra ning päritolutunnistuse taotlemisel esitatava teabe koosseis**“. Vastavalt seadusele on päritolutunnistus elektrooniline dokument, mis väljastatakse Eleringi biometaani registris biometaani tootjale tõendamaks, et biometaan on toodetud taastuvast energiaallikast. Iga toodetud megavatt-tunni biometaani eest väljastatakse üks päritolutunnistus. Biometaani päritolutunnistuse väljastamiseks peab toodetud biometaani kogus olema mõõdetud kauglugemisseadmega, toodetud biometaan peab vastama gaasituru toimimise võrgueeskirjas sätestatud gaasi kvaliteedinõuetele, biometaani kogus ja kvaliteeditingimustele vastavus peab olema mõõdetud mõõteseaduses toodud nõuetele vastavalt ning toodetud biometaani mõõteandmed peavad olema edastatud Eleringi gaasi Estfeed andmelattu.³³

Maagaasiseadusest tulenevalt sätestatakse gaasisüsteemi sisestatavale gaasile, sealhulgas biometaanile, kvaliteedinõuded gaasituru toimimise võrgueeskirjaga.³⁴ See tähendab, et nende tingimuste täitmise korral on õigus sisestada toodetud biometaani Eesti gaasivõrku, seda gaasivõrgu kaudu transportida ning tarbimisse anda.

Taastuvkütustele on tekitatud transpordisektoris nõudlus kohustuste loomise kaudu: **vedelkütuse seaduse** § 2¹ kehtestab tarnijatele taastuenergia tarnimise kohustused, mille järgi peab 2022. aastal kogu tarbimisse antud kütusest vähemalt 7,5% kalendriaasta kaalutud keskmise väärtusena kalendriaasta lõpuks olema vedel biokütus, biometaan või taastuvelekter. Sealjuures peab täiustatud biokütuse osakaal olema vähemalt 0,5%; esimese põlvkonna biokütuse osakaalu, mis ületab

4,5% kogu tarbimisse antud kütusest, ei võeta arvesse eelnimetatud 7,5% kohustuse täitmisel ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 IX lisa B osas nimetatud toorainetest toodetud biokütuse osakaaluprotsent peab olema väiksem kui 1,7%.³⁵

Vastavalt **alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse** § 27 lõikele 288 on biometaan, mille tarbimine on tõendatud päritolutunnistustega, aktsiisimaksust vabastatud, et soodustada maagaasi tarbimise asendamist kodumaise biometaaniga ning biometaani laialdasemat kasutuselevõttu transpordisektoris.³⁶

Lisaks Eestis kehtestatud seadustele ja määrustele soodustavad biometaanituru arengut ja biometaani kasutuselevõtmist transpordisektoris ka transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035 ning Eesti riiklik energiaja kliimakava aastani 2030.

Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035³⁷ seab eesmärgiks vähendada transpordisektori energiatarbimist 2035. aastaks 8,3 TWh-ni, millest taastuvenergia osakaal on 24%. Lähtutakse tehnoloogianeutraalsuse põhimõttest, mis tähendab, et riiklike toetustmeetmete tegemisel võetakse arvesse, kas pärast meetme lõppemist suudab tehnoloogia olla turul konkurentsivõimeline. Riik soosib keskkonnasõbralike kütuste, sealhulgas kodumaise biometaani, tootmist. Muuhulgas on eesmärgiks viia ühistransport üle taastuvkütustele, et vähendada transpordisektori süsinikujalajälge.

Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030³⁸ näeb ette kodumaise biometaani laialdasemat tootmist ning kasutuselevõttu, et suurendada energiajulgeolekut, vähendades sõltuvust importkütustest. 2030. aastaks seatud transpordisektori eesmärk, mille järgi peavad kogu transpordisektoris tarbimisse antud kütusest 14% moodustama taastuvkütused, on kavas täita eelkõige kodumaise biometaaniga – kavas on toota kuni 340 GWh biometaani aastas.

³³ Energiamaajanduse korralduse seadus. (2016). Riigi Teataja I, 05.07.2016, 3; Riigi Teataja I, 18.05.2022, 2.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/105072016003?leiaKehtiv>

³⁴ Gaasituru toimimise võrgueeskiri. (2017). Riigi Teataja I, 29.07.2017, 6 ; Riigi Teataja I, 16.09.2022, 6.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129072017006?leiaKehtiv>

³⁵ Vedelkütuse seadus. (2003). Riigi Teataja I 2003, 21, 127; Riigi Teataja I, 18.05.2022, 16.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020083?leiaKehtiv>

³⁶ Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus. (2003). Riigi Teataja I 2003, 2, 17; Riigi Teataja I, 22.05.2022, 3.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/122052022003?leiaKehtiv>

³⁷ Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. (2021). Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035.

<https://www.mkm.ee/media/6933/download>

³⁸ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. (2019). Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030.

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ee_final_necp_main_ee.pdf